

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZO ČSOP KNĚŽICE 2014

ZO ČSOP Kněžice je součástí celostátní organizace Českého svazu ochránců přírody, která je zaměřena na ochranu přírody a ekologickou výchovu, vzdělávání a osvětu.

ZO ČSOP Kněžice je zřizovatelem samostatné právnické osoby Chaloupky, o.p.s. a vlastníkem areálu Střediska ekologické výchovy Chaloupky.

OBSAH

HISTORIE A POSLÁNÍ ORGANIZACE	- 3 -
PERSONÁLNÍ ZÁZEMÍ ORGANIZACE	- 6 -
VÝZKUMNÁ A ODBORNÁ ČINNOST	- 8 -
PRAKTICKÁ PÉČE O PŘÍRODNĚ CENNÉ LOKALITY	- 9 -
VZDĚLÁVACÍ A OSVĚTOVÁ ČINNOST	- 11 -
SOUTĚŽE ZLATÝ LIST A EKOLOGICKÁ OLYMPIÁDA	- 11 -
DOBROVOLNICKÉ AKCE.....	- 12 -
AKCE PRO VEŘEJNOST.....	- 12 -
EXKURZE A SEMINÁŘE.....	- 13 -
PROJEKTY	- 14 -
PROGRAM ČSOP OCHRANA BIODIVERZITY	- 14 -
PODPORA VZNIKU A ROZVOJE POZEMKOVÝCH SPOLKŮ	- 14 -
NADACE VIA	- 15 -
ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ V ROCE 2014	- 17 -
LIDÉ KOLEM ČSOP KNĚŽICE	- 19 -

Název: 62/88 Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Kněžice
Sídlo: Kněžice 109, 675 21 Okříšky
Telefon: 721 321 281, 567 213 661
e-mail: info@csopknezice.cz
web: www.csopknezice.cz
IČO: 188 25 460
DIČ: CZ18825460, plátce DPH.
Bankovní spojení: 2600096738/2010 u Fio banka a.s.
Předseda: Ing. Václav Křivan
Hospodář: RNDr. Jozef Zetěk
Člen výboru: Ing. Jiří Kvasnička
Revizor: Mgr. Kateřina Feikusová
Registrace: dle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, u Ministerstva vnitra ČR pod čj. VSP/1-2123/90-R dne 2. 8. 1990.
Počet členů: 25
Počet zaměstnanců: 9 na 7,1 úvazku (z toho 1 pracovník na mateřské dovolené)

(stav k 31.12.2014)

HISTORIE A POSLÁNÍ ORGANIZACE

Český svaz ochránců přírody Kněžice zahájil svou činnost v roce 1988. Organizace byla založena pro členy dětského oddílu, kteří postupně odrůstali školním lavicím. **Dětský oddíl Mladých ochránců přírody** působil v Kněžicích od roku 1973. V roce 1984 započala dobrovolná péče o Přírodní památku Urbánkův palouk. Po dohodě ZŠ Kněžice, JZD Opatov, ONV Třebíč, Svazu družstevních rolníků a Západoslavského muzea Třebíč byl Urbánkův palouk dne 7. 2. 1985 vyhlášen jako "*Laboratoř v přírodě*" pro oddíl Mladých ochránců přírody při ZŠ Kněžice. Stal se tak místem pro rozvíjení biologických znalostí a dodnes přispívá k záchraně mizejících rostlinných druhů podhorských luk. Základy ZO ČSOP Kněžice byly tedy založeny na ekologické výchově dětí a mládeže a na péči o chráněná území v okolí Kněžic.

Od roku 1991 působí v rámci ZO ČSOP Kněžice **Středisko ekologické výchovy Chaloupky**. Členové ZO ČSOP Kněžice postupně budovali areál Chaloupek z bývalého loveckého zámečku - pozdější lesovny. Činnost střediska Chaloupky se postupně rozrůstala a směřovala zejména do oblasti výukových programů pro školy a vzdělávání pedagogických pracovníků. V roce 1995 bylo středisko Chaloupky zařazeno do sítě Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jako první nestátní školské zařízení zaměřené na ekologickou výchovu a vzdělávání. Po dalších jednáních s MŠMT v roce 1998 založila ZO ČSOP Kněžice samostatnou právnickou osobu - obecně prospěšnou společnost s názvem "Chaloupky, o.p.s., školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání", která zcela přebrala výchovnou a vzdělávací činnost. Od roku 1999-2008 zůstalo ZO ČSOP Kněžice na starost provoz a údržba areálu Chaloupky, řízení Ekocentra, zajištění programů na ochranu přírody, údržba chráněných území a vedení dětského oddílu Mladých ochránců přírody Vydry. Od roku 2002 do roku 2010 pak ZO ČSOP Kněžice zastávala funkci **Regionálního centra ČSOP pro Vysočinu**.

Rok 2008 byl rokem velkých změn. Zemřela zakladatelka tradice ochrany přírody na Chaloupkách a dlouholetá předsedkyně ZO ČSOP Kněžice paní Mgr. Květoslava Burešová. Do pozice nové předsedkyně ZO ČSOP Kněžice byla jmenována Iveta Machátová. Od ledna byl přijat odborný pracovník Ing. Václav Křivan, který započal významný rozvoj ZO ČSOP Kněžice v oblasti ochrany přírody. V téže roce byl založen Pozemkový spolek Podhorácko (dnes **PS Chaloupky**) a odborné pracoviště **Centrum ochrany přírody Chaloupky**. Odborná činnost včetně praktické ochrany přírody se pod taktovkou ZO ČSOP Kněžice rozvinula tak, že v roce 2009 byli přijati další 3 odborní pracovníci na plný úvazek (Filip Lysák-botanik, Aleš Jelínek-entomolog, Kateřina Feikusová-projektový pracovník). Pracoviště Centra ochrany přírody Chaloupky se přesunulo ze

střediska Chaloupky do vlastního objektu bývalé školy v Zašovicích. Dále v roce 2009 zahájila ZO ČSOP Kněžice rovněž svou zemědělskou činnost spočívající v chovu ovcí a pastvě na přírodně cenných územích Vysočiny (PP Kamenný vrch, Salátův kopec, PR Údolí Brtnice). Zakoupili jsme prvních 10 ovcí plemene Cigaja.

Rok 2010 proběhl ve znamení dalšího rozvoje organizace. Počet zaměstnanců se zvýšil na 7 (Jitka Pechová-účetní, David Kucharič – managementový pracovník, Marta Vaverková-dendrolog), neboť se rozšířil nejen okruh pracovních aktivit (např. účast ve správních řízeních), ale i počet přírodně cenných lokalit, které jsme si vzali do dlouhodobé péče. Rozrůstající se stádo ovcí se přestěhovalo na nově zakoupený Jeřábkův statek vedle školy v Zašovicích. Spojení areálu školy a statku přineslo efektivnější propojení odborných činností s praktickou ochranou přírody a zázemí pro dobrovolníky. Ze Střediska ekologické výchovy Chaloupky do Zašovic se v tomto roce přesunulo také osvětové **Ekocentrum Chaloupky při ZO ČSOP Kněžice**. Významným počinem byla realizace řady projektů z Fondu Vysočiny, které přinesly nové poznatky o biodiverzitě našich zájmových lokalit. V tomto roce jsme rovněž navázali spolupráci s Fórem dárců, které spravuje portál „*Zapojim se.cz*“, která propojuje firemní dobrovolníky s neziskovými organizacemi.

V roce 2011 jsme napodruhé byli úspěšní v žádosti o podporu na rekonstrukci budovy nově vznikajícího Centra ochrany přírody a Ekocentra Chaloupky z Programu rozvoje venkova, kterou jsme podávali díky MAS Podhorácko. Rekonstrukce vnitřních prostor započala v říjnu 2011. Z programu Dřevo, postaveném na spolupráci ČSOP a Lesy ČR, a.s. byly prostory kanceláře vybaveny nových dřevěným nábytkem. V tomto roce byly spuštěny nové webové stránky ZO ČSOP Kněžice. Podobně jako jsme v 1998 vyčlenili školskou činnost v podobě Chaloupky, o.p.s., přikročili jsme v roce 2011 také k vyčlenění zemědělství do samostatného subjektu. Za účelem šetrného hospodaření v krajině mimo les jsme v lednu 2011 založili **Zemědělské družstvo Chaloupky**. K zajištění nejen praktické činnosti v lokalitách pozemkového spolku, ale také zemědělské činnosti byl přijat další managementový pracovník Karel Křivan (už je nás 8). Rok 2011 byl ve znamení práce s veřejností a rokem osvěty. Podařilo se nám ukončit několik úspěšných komunitních projektů s cílem zapojit veřejnost do ochrany přírody v místě jejich bydliště. Díky Nadaci VIA jsme zapojili občany Opatova na Třebíčsku do péče o stepní trávníky či památné stromy, díky Nadaci Veronica jsme pokračovali ve vysazování starých odrůd ovocných stromů ve Štěměchách na Třebíčsku a díky Nadaci Partnerství jsme mohli zahájit osvětovou i praktickou činnost na záchranu modráška hořcového v obci Štítary na Znojemsku. Rok 2011 byl rovněž rokem nejintenzivnější práce na osvětové kampani „*Podpora biodiverzity na Českomoravské vrchovině*“ spolufinancované SFŽP. V rámci této kampaně jsme pořádali desítky přednášek a exkurzí, publikovali v novinách, časopisech a rozhlase nebo zorganizovali konferenci ve spolupráci s Krajem Vysočina.

V roce 2012 byla dokončena rekonstrukce vnitřních prostor našeho pracoviště v Zašovicích a pokračovaly práce na zvelebování stájí, zahrady a zázemí pro praktickou činnost pozemkového spolku na statku v Zašovicích. Úspěšně byla ukončena intenzivní osvětová kampaň ZO ČSOP Kněžice a všechny odborné síly byly vrženy na přípravu projektu na záchranu lokalit s výskytem smilů písečného na Třebíčsku podávaného do Operačního programu životního prostředí. Ačkoliv byl projekt po dlouhé době příprav a hodnocení vybrán, podmínky realizace projektu se během té doby změnil tak, že jsme nemohli plánované činnosti zahájit. Na volnou nohu odchází náš vynikající botanik Filip Lysák a přichází nová posila v péči o lokality pozemkového spolku Jiří Špaček. V tomto roce pořádáme již 5. ročník oblíbeného **pracovního semináře pro NNO, zástupce státní správy i samosprávy a odborná pracoviště na Vysočině** s názvem „*Ochrana přírody na Českomoravské vrchovině*“. Rokem 2012 započala dosud nejdéle trvající spolupráci mezi naší NNO a obcí v péči o přírodně cennou nechráněnou lokalitu v majetku obce a to v Boskovštejně na Znojemsku.

Na začátku roku 2013 se nám podařilo díky podpoře ČSOP z Programu na podporu vzniku a rozvoj pozemkových spolků dosáhnout pronájmu zhruba 10 ha pozemků v nedalekém Radoníně (asi 2 km od Zašovic) včetně velké stodoly v opuštěném areálu JZD. Tento areál navazuje na velmi zachovalé, historicky významné pastviny v údolí Radonínského potoka. Obnovu pastvin jsme zahájili ještě v témže roce. Nikdo v té době netušil, že malebné údolí se

stane již brzy našim novým působištěm. Názory na spolupráci Zemědělského družstva Chaloupky provozující svou činnost na statku v Zašovicích a ZO ČSOP Kněžice se mezi námi a provozovatelem ZD rozcházely čím dál více, až jsme se na podzim 2013 rozhodli zakoupit stodolu v Radoníně a přesunout **Centrum ochrany přírody Chaloupky ze Zašovic do Radonína**. Ztráta zázemí vybavené kanceláře nás tak nebolela jako ztráta zázemí pro dobrovolníky léta pomáhající ZO ČSOP Kněžice. V roce 2013 naposledy proběhly 2 tradiční víkendovky pro dobrovolníky (Na pomoc jarní a podzimní přírodě) a letní tábor Kosení. Zato firemních dobrovolníků se u nás do roku 2013 vystřídaly desítky, např. z firem Kooperativa, ČSOB, ING nebo T-Mobile. Od roku 2013 až dodnes vydrželi pouze neúnavní dobrovolníci z brněnské pobočky firmy E.ON. V tomto roce jsme zahájili dvouletou spolupráci s pobočkou České společnosti ornitologické na Vysočině a podíleli se na řadě přírodovědných průzkumů v rámci projektů „*Revitalizace rašeliniště v PR Chvojnov*“ a „*Ochrana hnízdišť bekasiny otavní*“. V roce 2013 ukončil činnost skupinka **Mladých ochránců přírody** (MOP) Vydry úzce spjatý se ZŠ Okříšky.

Pro poznání hodnoty lokality Údolí Radonínského potoka v místě našeho nového působiště a správné naplánování dalších zásahů byl díky podpoře z programu ČSOP Ochrana biodiverzity v roce 2014 proveden podrobný průzkum bezobratlých (brouci, denní motýli, pavouci). Již při stěhování jsme zjistili, že lokalita má nejen vysokou přírodní hodnotu, ale i nečekaný potenciál pro rozvoj naší další praktické činnosti. K naší radosti se nám v tomto roce podařilo odkoupit i zbytek provozních budov v areálu bývalého JZD a naše zvířecí farma se mohla směle začít rozrůstat o další zvířata. Rozrostl se i náš pracovní tým o dalšího managementového pracovníka, přidává se k nám Petr Veselý. Osvětové Ekocentrum Chaloupky muselo být sice dočasně přesunuto zpět do střediska Chaloupky nedaleko Kněžic, ale to nám nebránilo se věnovat osvětě a veřejnosti alespoň v terénu dále (např. exkurze pro městys Okříšky, řada přednášek, exkurzí či pracovních akcí v Boskovštejně nebo účast v kampani Setkání s přírodou). Největším úspěchem bylo však zahájení dvouletého projektu na Dačicku s názvem „*Záchrana společenstev suchých trávníků v údolí Vápovky*“ podaného v OPŽP našim dlouholetým partnerem společností ALKA WILDLIFE, o.p.s. V roce 2014 končí dva na sebe navazující malé komunitní granty v Boskovštejně, kde se nám podařilo přimět místní obyvatele k založení vlastního spolku na ochranu přírodního dědictví jejich obce a převzetí péče o lokality, které objevila a záchranné práce zahájila ZO ČSOP Kněžice. Na sklonu roku 2014 finišují přípravy na prodej statku v Zašovicích.

PERSONÁLNÍ ZÁZEMÍ ORGANIZACE

Ing. Václav Křivan – vedoucí Centra ochrany přírody Chaloupky a odborný pracovník

Studium na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity, Využívání a ochrana zemědělské krajiny (1995 – 2000), Správa CHKO Třeboňsko (2000-2003) – odborný pracovník OP (Natura 2000, plány péče o MZCHÚ, management), Správa NP Podyjí (2004-2007) - odborný pracovník – zoolog (zoologie, Natura 2000, management). Od roku 2000 práce na entomologických průzkumech a posudcích pro ochranu přírody, od roku 2005 monitoring vybraných evropsky významných druhů hmyzu (jasoň dymnivkový, klínatka rohatá a žlutonohá, brouci, ...), od roku 2008 entomologické inventarizační průzkumy a plány péče o EVL v Jihomoravském kraji, příprava podkladů pro projekty implementace Natury 2000 do OPŽP v Jihočeském kraji, koordinátor programu „Brouci“ v rámci programu ČSOP „Ochrana biodiverzity“. Od začátku roku 2008 odborný pracovník Centra ochrany přírody ČSOP Kněžice, předseda ZO ČSOP Kněžice.

Specializace: brouci, motýli, vážky, ptáci; pastviny, xerothermní trávníky, světlé lesy; péče o lokality zaměřená na bezobratlé živočichy.

Mgr. Aleš Jelínek - odborný pracovník

Studium na PřF Ostravské univerzity (1994 – 1997) a PřF Univerzity Karlovy v Praze (1997 – 1999), obor zoologie bezobratlých. Praxe ve státní správě ochrany přírody na OŽP MěÚ Dačice (2003 – 2009), spolupráce na zpracování inventarizačních průzkumů, plánů péče o ZCHÚ a biologických hodnoceních především v Jihočeském kraji, monitoring raka říčního a vydry říční, spolupráce na přípravě implementace soustavy Natura 2000 v JČ kraji. Od začátku roku 2009 odborný pracovník Centra ochrany přírody ČSOP Kněžice, člen ZO ČSOP Kněžice.

Specializace: pavouci, denní motýli, vydra; xerothermní trávníky, rašelinné louky;

Mgr. Kateřina Feikusová – projektový pracovník

Studium na PřF Masarykovy univerzity v Brně, obor systematická zoologie a ekologie (1995-2003). Praxe v přírodovědeckém výzkumu na Ústavu biologie obratlovců (2000-2003) – odborný pracovník oddělení Ekologie ptáků a v ochraně přírody na Správě NP Podyjí (2006-2009) – mezinárodní vztahy (bilaterální NP Podyjí-Thayatal, Federace EUROPARC, Evropský diplom). V letech 2001-2003 účast na mapování hnízdního rozšíření ptáků v ČR. Od března 2009 projektový pracovník Centra ochrany přírody ČSOP Kněžice, revizor ZO ČSOP Kněžice.

Specializace: příprava a koordinace projektů, agenda Pozemkového spolku Chaloupky, vedoucí Ekocentra Chaloupky, zemědělské dotace, firemní dobrovolnictví, webové stránky, mezinárodní vztahy, PR

Jitka Pechová – účetní

Studium na SPŠ v Jihlavě, obor automatizační technika (ukončení 1991) a na Obchodní akademii v Třebíči (ukončení 1994). Od května 2010 pracovník Centra ochrany přírody Chaloupky při ČSOP Kněžice, člen ZO ČSOP Kněžice.

Specializace: účetnictví a správa daní

Bc. David Kucharič, DiS – odborný managementový pracovník

Studium na VOŠ zemědělské v Táboře, obor Pozemkové úpravy a ekologie krajiny (2002-2005) a na FSS Masarykovy univerzity v Brně, obor Environmentální studia a pedagogika (2005-2009). Člen České společnosti ornitologické a ZO ČSOP Kněžice. Od května 2010 pracovník Centra ochrany přírody Chaloupky při ČSOP Kněžice.

Specializace: péče o lokality Pozemkového spolku Chaloupky, extenzivní pastva ovcí, práce se dřevem, pozemková evidence

Ing. Marta Vaverková – odborný pracovník, t.č. na mateřské dovolené

Studium na ZF MZLU Brno, obor zahradní inženýrství (1996-2001). Praxe ve státní správě OŽP MěÚ Třebíč (2006-2010) - referent oddělení ochrany přírody a krajiny. Zajišťování agendy správy složky životního prostředí - ochrany přírody a krajiny a zajišťování agendy dle zákona o poskytování škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Mapování a monitoring krajiny a jejích přírodních složek. Péče o památné stromy. Ochrana dřevin a povolování kácení ve správním řízení. Od září 2010 odborný pracovník Centra ochrany přírody ČSOP Kněžice.

Specializace: agenda a zastupování ve správních řízeních, dendrologie, ovocnářství – staré krajové odrůdy

Managementovní pracovníci: Karel Křivan (od dubna 2011), Jiří Špaček (od května 2012), Petr Veselý (od března 2014)

VÝZKUMNÁ A ODBORNÁ ČINNOST

Centrum ochrany přírody Chaloupky je profesionálním odborným pracovištěm ZO ČSOP Kněžice, které vzniklo v roce 2008. Provádí odbornou a praktickou ochranu přírody. Zabývá se především výzkumem a ochranou biodiverzity a krajiny. Centrum ochrany přírody Chaloupky působí hlavně v jižní polovině kraje Vysočina (Třebíčsko, Jihlavsko), ale velká část jeho aktivit je směřována i do okolních regionů (Znojensko, Dačicko, Jemnicko). Odborné aktivity centra však sahají i do tak vzdálených oblastí ČR jako je České středohoří, Orlické hory, Vyškovsko nebo Břeclavsko.

Centrum ochrany přírody Chaloupky se zaměřuje na:

- průzkumy „našeho“ regionu, vyhledávání ochranně cenných území – zejm. stepní trávníky, mokré louky a rašeliniště, lesní přírodní biotopy centrální Vysočiny
- specializované výzkumy a monitoring jednotlivých druhů rostlin a živočichů, detailně sledujeme druhy s velkým bioindikačním významem (brouci, motýli, vážky, pavouci, ptáci, obojživelníci, plazi, vyšší rostliny, mechorosty)
- nezávislý monitoring evropsky významných lokalit soustavy Natura 2000, monitoring předmětů ochrany - živočichů, rostlin a přírodních biotopů, jsme členem Koalice pro Naturu
- nezávislé průzkumy a monitoring v chráněných územích, podchycení dosud pomíjených „vedlejších“ předmětů ochrany, modifikaci praktické péče v jejich prospěch
- průzkumy ochranně cenných lokalit z hlediska potřeby revitalizačních opatření, přípravu revitalizačních projektů do OPŽP
- rozvíjení metod bezkolizní ochranné péče (vypořádání a sladění zájmů ochrany všech skupin rostlin a živočichů, resp. předmětů ochrany), experimentální ověřování metod
- zkoumání historie krajiny, historie jednotlivých lokalit a tradičních způsobů hospodaření
- monitoring výskytu a likvidaci invazních druhů rostlin

Tab. č. 1: Průzkumy a monitoringy v roce 2014

Jaký průzkum?	Pro koho?
Monitoring evropsky významných druhů Natura 2000 v ČR – koordinace rozsáhlého monitoringu brouků v biotopech evropsky významných druhů brouků na území ČR. Jednalo se především o biotopy stojatých vod, lužních lesů, teplomilných doubrav, horských lesů a rašelinišť.	AOPK ČR
Inventarizační průzkum chráněných území Jihočeského kraje – příprava podkladů pro zpracování plánů péče pro vybraná území	Natura Servis
Inventarizační průzkum – zpracování inventarizačního průzkumu brouků a pavouků na lokalitách PR Pod Vrchmezím a PR Sedloňovský vrch	CHKO Orlické hory
Odonatologický inventarizační průzkum v CHKO Pálava	Mott MacDonald CZ
Na skaličce – zpracování plánu péče	Kraj Vysočina
Pahorek u Vržanova – zpracování plánu péče	Kraj Vysočina
Hluboček – zpracování plánu péče	Kraj Vysočina
Syenitové skály u Pocoucova – zpracování plánu péče	Kraj Vysočina
Černá blata – zpracování plánu péče	Kraj Vysočina
Opatovské zákopy – zpracování plánu péče	Kraj Vysočina
Suchá hora – zpracování plánu péče	Kraj Vysočina
Revize v lokalitách Staré duby a Výrova skála – příprava podkladů pro vyhlášení MZCHÚ	Kraj Vysočina

PRAKTICKÁ PÉČE O PŘÍRODNĚ CENNÉ LOKALITY

Provádění praktické péče na lokalitách mimořádných přírodních hodnot je dlouhodobou činností, ba přímo strategií ZO ČSOP Kněžice. Za účelem chránit a pečovat o drobné většinou nechráněné mizející biotopy na Vysočině byl ke dni 6. 3. 2008 založen Pozemkový spolek Podhorácko (dnes Pozemkový spolek Chaloupky). Základem pozemkového spolku se staly dva pozemky v blízkosti Střediska ekologické výchovy Chaloupky u Nové Brtnice. Významným impulzem pro rozvoj pozemkového spolku bylo založení Centra ochrany přírody Chaloupky - odborného pracoviště při ZO ČSOP Kněžice v roce 2009. Personální odborná kapacita umožnila intenzivnější vyhledávání významných přírodně cenných území i drobnějších lokalit, vlastní provádění kvalitních průzkumů, následné efektivnější jednání s vlastníky a v neposlední řadě lepší zázemí pro praktickou péči a celkové vedení pozemkového spolku. Již v roce 2009 byla ZO ČSOP Kněžice úspěšně vykoupena první významná lokalita v obci Štětěchy. Druhou lokalitu v obci Krasonice se podařilo vykoupit v roce 2014. Kromě 2,3 ha přírodně cenných lokalit ve Štětěchách a Krasonicích vlastní ZO ČSOP Kněžice zhruba 20 ha z přírodního hlediska nezajímavých pozemků (dříve intenzivně obhospodařované louky a pole). Na 14 ha těchto pozemků ZO ČSOP Kněžice provozuje svou zemědělskou činnost v režimu ekologického zemědělství, která poskytuje zázemí pro praktické ochrannářské činnosti ZO ČSOP Kněžice především Pozemkového spolku Chaloupky. ČSOP Kněžice je vlastníkem stáda o 130 kusech ovcí, se kterým svépomocí zajišťuje pastvu na chráněných i nechráněných územích na pomezí Třebíčska, Jihlavska a na Znojemska a Dačicku.

V roce 2014 pečoval Pozemkový spolek Chaloupky o 2,3 ha vlastních pozemků, 30 ha pronajatých pozemků, uzavřel dohody o spolupráci na 17,4 ha pozemků a získal písemné souhlasy vlastníků na 38 ha pozemků, dohromady v 23 lokalitách na přírodně cenných nechráněných územích tří krajů. Na nechráněných územích provedl PS v roce 2014 ochrannářské zásahy na ploše 40 ha. Dále v roce 2014 zajistil PS péči o 8 ha v šesti maloplošných chráněných územích v Jihočeském kraji a kraji Vysočina.

Tab. č. 2: Seznam chráněných (tučně) a nechráněných území v péči Pozemkového spolku Chaloupky v roce 2014. Výměry označují rozlohu dotčených pozemků, rozsah péče se každoročně mění.

lokality	kraj	Jednáno s	Vztah k pozemku
1 Dačice-Kleniční vrch (1,2 ha)	Jihočeský	město Dačice	písemný souhlas
2 Dolní Radíkov-Nový Svět (2,7 ha)	Jihočeský	obec Český Rudolec	smlouva o nájmu
3 Řečice-Řečické rybníčky (4,2 ha)	Jihočeský	soukromý vlastník	dohoda o spolupráci
4 Toužín - (1,2 ha)	Jihočeský	město Dačice	písemný souhlas
5 Boskovštejn-Měchounčův kopec (4,9 ha)	Jihomoravský	obec Boskovštejn	písemný souhlas
6 Boskovštejn-Třešňovka (1 ha)	Jihomoravský	obec Boskovštejn	písemný souhlas
7 Lubnice (11,6 ha)	Jihomoravský	obec Lubnice	písemný souhlas
8 Štítary (1,4 ha)	Jihomoravský	městys Štítary	smlouva o nájmu
9 Brtnice-Šamonín (0,7 ha)	Vysočina	město Brtnice	dohoda o spolupráci
10 Číměř - Válov (2 ha)	Vysočina	obec Číměř	dohoda o spolupráci
11 Jemnice (1,3 ha)	Vysočina	Pozemkový fond ČR	smlouva o nájmu
12 Krasonice-Lůmek u Maškova mlýna (0,6 ha)	Vysočina	obec Krasonice	vykoupeno PS
13 Martinická cihelna (4,4 ha)	Vysočina	Podstatzký-Lichtenstein	smlouva o nájmu, dohoda o spolupráci
14 Netín-Pod Vrkočem (2,3 ha)	Vysočina	Podstatzký-Lichtenstein	smlouva o nájmu
15 Opatov (1,8 ha)	Vysočina	městys Opatov	písemný souhlas

16	Radonín-Údolí Radonínského potoka (12,1 ha)	Vysočina	obec Radonín, soukromník	smlouva o nájmu
17	Štěměchy - úvoz (2,7 ha)	Vysočina	obec Štěměchy	písemný souhlas
18	Štěměchy-Na Vrchách (1,7 ha)	Vysočina	obec Štěměchy	vykoupeno PS
19	Štěměchy-nad koupalištěm (0,9 ha)	Vysočina	obec Štěměchy	písemný souhlas
20	Třešť- Na Pouštích (4,8 ha)	Vysočina	město Třešť a Lesy ČR	písemný souhlas
21	Velké Meziříčí-Kunšovec (0,7 ha)	Vysočina	soukromí vlastníci	písemný souhlas
22	Vladislav (7,2 ha)	Vysočina	městys Vladislav	písemný souhlas
23	Zašovice-Salátův kopec (7,6 ha)	Vysočina	obec Zašovice	smlouva o nájmu

Náplní Pozemkového spolu Chaloupky je pečovat především o maloplošná nechráněná území. ZO ČSOP Kněžice však již přes 20 let pečuje o maloplošná chráněná území kraje Vysočina - o PP Urbánkův palouk a PR Na Podlesích. Od roku 2009 udržuje také PP Kamenný vrch u Heraltic, PR Údolí Brtnice a PP Dubová stráň (Jihočeský kraj). Od roku 2010 přibylo do péče ZO ČSOP Kněžice ještě další chráněná území Vysočiny - PP Na Kopaninách u Radonína. Management dalších chráněných ploch provádí pro Magistrát města Jihlava nebo AOPK ČR.

Od roku 2009 zahrnuje péče o lokality na pomezí Třebíčska a Jihlavska nově také pastvu vlastními zvířaty. ZO ČSOP Kněžice pořídila prvních 10 ovcí Cigája v lednu 2009. Zázemí pro vlastní stádo ovcí čítající na konci roku 2014 již 130 zvířat buduje ZO ČSOP Kněžice na nedávno zakoupeném statku v Radoníně. Celoroční pastviny o rozloze 12,1 ha v údolí Radonínského potoka navazují na areál statku. Oplůtková pastva během vegetační sezóny probíhá paralelně na několika lokalitách ve třech krajích. Praktická činnost ZO ČSOP Kněžice je každoročně podpořen dotací SZIF na zemědělskou činnost a chov ovcí. Dále je činnost Pozemkového spolku Chaloupky podpořena Českým svazem ochránců přírody z programu „Místo pro přírodu“, z projektů podaných ČSOP Kněžice do výběrových řízení různých nadací (např. Partnerství, VIA, Veronica) či z programů Ministerstva životního prostředí (Program péče o krajinu a Podpora činnosti NNO).

Tab. č. 3: Seznam lokalit, kde byla péče v roce 2014 pokryta z Programu péče o krajinu MŽP nebo ošetřena smlouvou o dílo se správcem území

lokality	administrátor	podpora (Kč)
Martinická cihelna	AOPK HB	31,395
Pod Vrkočem	AOPK HB	23,400
Lůmek u Maškova mlýna	AOPK HB	20,250
Lubnické stráně	Správa CHKO Pálava	59,800
Opatov	AOPK HB	24,570
Štěměchy - úvoz	AOPK HB	9,000
Štěměchy - nad koupalištěm	AOPK HB	7,200
Štěměchy - Na Vrchách	AOPK HB	19,800
Toužín	AOPK KS ČB	25,625
Nový Svět	AOPK KS ČB	41,400
Salátův kopec	AOPK HB	37,800
Číměř - Válov	AOPK HB	30,400
Vladislav	AOPK HB	20,250

Tab. č. 4: Seznam lokalit, kde byla péče v roce 2014 provedena na smlouvu o dílo pro správce území

lokality	správce	podpora (Kč)
PR Na Podlesích	Kraj Vysočina	38,182
PP Urbánkův palouk	Kraj Vysočina	18,182
PP Na skaličce, PP Jalovec, VKP U nádraží	Kraj Vysočina	20,000
PP Jalovec, PP Kamenný vrch, PP Na kopaninách, Salátův kopec, VKP Číchov, PP Jersinská stráž	AOPK HB	162,100
VKP Vřesoviště u Suché	Magistrát Jihlava	23,589
VKP Stráž u Prostředkovic	Magistrát Jihlava	14,144
VKP Louky u Ovčáku	Magistrát Jihlava	19,973
PR Dubová stráž	Kraj Jihočeský	24,000
PR Dubová stráž	Kraj Jihočeský	25,000
NPP Vizír	AOPK ČR	24,794
PR Rybníky V Pouštích	Kraj Vysočina	20,562

VZDĚLÁVACÍ A OSVĚTOVÁ ČINNOST

Ekocentrum Chaloupky při ZO ČSOP Kněžice má statut osvětového ekocentra a sídlí od roku 2014 opět na Středisku ekologické výchovy Chaloupky nedaleko Kněžic. Ekocentrum Chaloupky již řadu let pomáhá SEV Ostrůvek ve Velkém Meziříčí a SEV Chaloupky s realizací místního a krajského kola přírodovědné soutěže „Zlatý list“ pro základní školy a krajského kola soutěže „Ekologická olympiáda“ pro střední školy. Realizace soutěží je možná pouze ve spolupráci s dalšími odbornými institucemi a s pomocí řady dobrovolníků. Dále pokaždé spolupracujeme s Lesy ČR, s. p. a se zástupci místní Lesní správy. Do roku 2013 ekocentrum každoročně pořádalo jarní a podzimní víkendové brigády a letní tábor Kosení na chráněných územích v okolí Kněžic. Tyto akce však vyžadují zázemí pro dobrovolníky (strava a ubytování), které jsme začali nově budovat na statku v Radoníně, proto byla práce s dobrovolníky letos omezena na nepravidelné jednodenní akce. Pravidelná osvětová akce pro širokou veřejnost s názvem „Louka plná orchidejí“ v PR Na Podlesích u Hrutova přešla v roce 2014 pod taktovku SEV Chaloupky. Ekocentrum každoročně pořádá populárně-naučné vycházky především v lokalitách, o které pečuje Pozemkový spolek Chaloupky, a přednášky pro širokou veřejnost. V neposlední řadě organizuje odborný seminář s názvem „Ochrana přírody na Českomoravské vrchovině“ pro další NNO, zástupce samosprávy, státní správy a odborných organizací v kraji Vysočina.

SOUTĚŽE ZLATÝ LIST A EKOLOGICKÁ OLYMPIÁDA

Zlatý list (dříve Zelená stezka – Zlatý list) je tradiční, přírodovědná soutěž, pořádaná Českým svazem ochránců přírody (ČSOP). Jejím smyslem je uspořádat každoročně regionální i celostátní setkání dětí s hlubším zájmem o přírodu a umožnit jim formou soutěže ověřit si své znalosti. Pořadatelé se současně snaží inspirovat děti i vedoucích kolektivů k dalším druhům činností v přírodě a pro přírodu. Soutěž má samostatné webové stránky na adrese www.zlatylist.cz, kde se můžete dočíst podrobnosti a novinky.

V jednotlivých kolech Zlatého listu (místní, krajská a národní) soutěží šestičlenná družstva rozdělená do dvou tříčlenných hlídek. Na stanovištích soutěžní stezky odborníci prověřují znalosti dětí v oblastech: ekologie, ochrana přírody, životní prostředí, geologie, zoologie, botanika, neživé složky ekosystému (např. meteorologie, klimatologie, ad.). Součástí hodnocení družstva je i praktická práce pro přírodu. Důraz je kladen na celoroční činnost kolektivu, není však podmínkou. Koordinací soutěže na celostátní úrovni a pořádáním

národního kola je pověřeno Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP. Spoluvyhlašovatelem Zlatého listu je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Na Zlatý list volně navazuje Ekologická olympiáda, soutěž středoškoláků, jejímž pořadatelem je též ČSOP. Ekologická olympiáda je zaměřená na porovnání znalostí a dovedností v oblasti ekologie, ochrany přírody a péče o životní prostředí. Soutěže se účastní tříčlenná družstva, která reprezentují vysílající subjekt (školu, občanské sdružení, apod.) Soutěž probíhá na krajské úrovni, možná jsou však i místní/školní kola. Vítězná družstva z krajských kol postupují do národního kola. Spoluvyhlašovatelem Ekologické olympiády je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Vítěze soutěže přijímají některé vysoké školy bez přijímacího řízení. Podrobné informace, novinky, fotografie atd. najdete na samostatných stránkách soutěže na adrese www.ekolympiada.cz.

DOBROVOLNICKÉ AKCE

Praktická péče na lokalitách se neobejde bez pomoci dobrovolníků. Dobrovolníci pomáhají ZO ČSOP Kněžice již od roku 1984. Každoročně se naplánovaných akcí zúčastní přes 40 dobrovolníků a odpracuje se přibližně 1000 hodin. Tradice dobrovolnických akcí „Na pomoc jarní přírodě“ a „Na pomoc podzimní přírodě“ a „Kosení“ byla v roce 2014 přerušena z důvodu absence zázemí pro dobrovolníky v nově budovaném působišti ZO ČSOP Kněžice v Radoníně. Na těchto akcích jde především o práci na chráněných územích v okolí sídla ZO ČSOP Kněžice.

Součástí práce ZO ČSOP Kněžice s dobrovolníky se pomalu ale jistě stává firemní dobrovolnictví. Spolupráce s Fórem dárců započatá v roce 2010 každoročně spočívá v uspořádání 1-2 pracovních akcí na našich lokalitách. Svůj dobrovolnický den spočívající v pomoci s péčí na vybrané lokalitě ZO ČSOP Kněžice si firmy vybírají z bohaté nabídky na serveru www.zapojimse.cz. Zaměstnavatel hradí svým zaměstnancům účastnícím se dobrovolnického dne stravu a pracovní pomůcky. Naše organizace zajišťuje pracovní nástroje, pomůcky a program. Letos jsme uspořádali jeden dobrovolnický den pro firmu E.ON.

Devět dobrovolníků z brněnské kanceláře firmy E.ON se dne 6.6.2014 zapojili do péče o boskovštejnský třešňový sad. Vybaveni a poučení pracovníky ZO ČSOP Kněžice vykosili v sadu cestičky pro veřejnost, shrabali trávu a spálili společně s vyřezaným křovím z jarní pracovní akce, vystříhali výmladky trnek a šípků v sadu i na přístupové cestě k sadu, pokosili trávu tam, kam za pár dní na to přišly postavit ohradníky pro ovce, a natřeli nádrž na vodu základovou barvou.

AKCE PRO VEŘEJNOST

ZO ČSOP Kněžice a obec Boskovštejn uspořádali v zimě 2014 cyklus přednášek pro všechny milovníky přírody a především obyvatelé Boskovštejna. Jednalo se o vzdělávací akce organizované z našeho společného projektu *"Návrat k tradičnímu hospodaření a využívání přírodně cenných míst významných pro místní komunitu v Boskovštejně"* podpořeného Nadací VIA. Hned dvakrát (18. 12. 2013 a 2. 4. 2014) přednášel místním zoolog Martin Škorpík ze Správy NP Podyjí o Stopách člověka v krajině Znojemska. Nejen o květeně stepí, ale také o původu a vývoji tohoto jedinečného stanoviště vyprávěla botanička Správy NP Podyjí Lenka Reiterová dne 27. 1. 2014. S obojživelníky a plazi nás 26. 2. 2014 přijel seznámit zoolog Jihomoravského muzea ve Znojmě Antonín Reiter.

V roce 2014 v rámci kampaně Setkání s přírodou (www.setkanisprirodou.cz) připravil Český svaz ochránců přírody (ČSOP) 20 zajímavých exkurzí do přírody s průvodci v Moravskoslezském, Jihomoravském, Zlínském, Jihočeském, Olomouckém, Libereckém i Středočeském kraji a v Praze. Exkurze probíhaly ve dnech od 13. až 22. června 2014. Naše ZO ČSOP Kněžice si letos připravila pro veřejnost vycházku na Měchounčný kopec u Boskovštejna na sobotu 14.6.2014. Sraz byl v 9 hod u tvrze v Boskovštejně. Šlo o lehkou asi dvouhodinovou vycházku do údolí řeky Jevišovky v nejbližším okolí obce Boskovštejn u Jevišovic. Exkurze vedla po levém břehu řeky Jevišovky na lokalitu Měchounčný kopec, která je třetím rokem v péči ZO ČSOP Kněžice. Populárně-naučnou vycházku vedli entomolog a botanik a široká veřejnost se

dozvěděla o významu stepí v krajině, o jejich druhovém bohatství a o způsobu péče o ně. Zmíněna byla i funkce říčního údolí jako biologické dálnice pro živočichy i rostliny.

Dne 13. 9. 2014 uspořádala ZO ČSOP Kněžice společně s obcí Boskovštejn osvětový den věnovaný ovečkám s názvem "*Návrat oveček do Boskovštejna*". Celkem 5 desítek účastníků se mohlo zúčastnit 2 exkurzí na obě lokality v péči ZO ČSOP Kněžice, zapojit do práce se stádem a ovčáckým psem a pomoci při transportu stáda z Měchounčného kopce do sadu, vyzkoušet si plstění, přadení na kolovrátku, shlédnout dokumentární film o životě pastevců v Evropě nebo ochutnat mléčné i masné výrobky.

Letos jsme zorganizovali také dvě pracovní akce pro veřejnost s ukázkou péče o přírodní cenná společenstva. První pracovní dobrovolnická akce se konala 15. 3. 2014 v boskovštejnském třešnovém sadu a jeho přilehlém okolí. Sešlo se 13 dobrovolníků, kteří během sobotního dopoledne vyřezali na přístupové ploše k sadu trnky a šípky, pokosili a shrabali stařinu, odstranili v sadu popadané a ulámané větve po zimě a uložili je na broukoviště a vysázeli dalších 10 ks mladých stromků třešní. Druhou pracovní akcí bylo zbudování líhniště pro hady a ještěrky, tzv. hadníku v obecním sadu dne 2. 10. 2014. Na podpoře populace užovky hladké, ale také užovky obojkové, ještěrky obecné či slepýše křehkého se podílelo 7 dobrovolníků z Boskovštejna, Znojma či Brna. V této lokalitě se kromě vzácných druhů brouků, motýlů a ptáků vyskytuje také významná populace užovky hladké. Ta je nejen místními obyvateli mylně zaměňována za zmiji obecnou a proto bylo třeba veřejnost seznámit s životem tohoto nejedovatého, elegantního plaza.

EXKURZE A SEMINÁŘE

Tradiční akce (již 7. ročník) zaměřená na odbornou ochránářskou veřejnost se v roce 2014 uskutečnila v termínu 23.-24. 1. 2014 ve Středisku pro vzdělávání a výchovu v přírodě Chaloupky nedaleko Kněžic (okr. Jihlava). Seminář byl zaměřen na novinky v poznání biodiverzity oblasti Českomoravské vrchoviny, zkušenosti z managementu přírodních biotopů a další aktuální témata ochrany přírody. Semináře se zúčastnilo přes 50 účastníků převážně z kraje Vysočina, ale také z Jihočeského a Jihomoravského kraje. Program všech ročníků odborného semináře najdete na našich webových stránkách.

PROJEKTY

PROGRAM ČSOP OCHRANA BIODIVERZITY

V roce 2014 byla ZO ČSOP Kněžice podpořena z programu ČSOP Ochrana biodiverzity s projektem „Průzkum vybraných skupin bezobratlých na lokalitě Radonín“. ZO ČSOP Kněžice v rámci svých aktivit Pozemkového spolku Chaloupky se od roku 2013 snaží o obnovu rozsáhlého komplexu tradičních pastvin v okolí obce Radonín na Třebíčsku. Pro poznání hodnoty lokality a plánování zásahů na ní byl v rámci projektu proveden podrobný průzkum bezobratlých (brouci, denní motýli, pavouci). V projektu byly popsány typy vegetace vyskytující se v lokalitě, sestaveny seznamy nalezených druhů a jejich zařazení v červeném seznamu, vybrány nejvýznamnější druhy hodné pozornosti a navrženy potřebná opatření k zachování či zlepšení stavu jejich populace.

Zjištěné výsledky průzkumů vybraných skupin hmyzu a pavouků ukázaly značnou pestrost území. Je to dáno zejména pestrou škálou biotopů od pramenišť a mokřadů v nivě potoka až po zachovalé suché trávníky na výslunných svazích a skalních výchozech. Tradiční způsob hospodaření v podobě pastvy a kosení praktikovaný zde po staletí byl přerušen jen na poměrně krátkou dobu a další negativní vlivy jako např. eutrofizace z okolních pozemků se zde uplatňují jen minimálně. Část ploch pomalu zarůstá náletem dřevin. Obnova pastvy na co největších plochách spojená s redukcí dřevin a potlačováním nitrofilních druhů je zárukou rychlé obnovy kvalitních rostlinných společenstev s vysokou diverzitou hmyzu.

Program Ochrana biodiverzity pravidelně finančně podporují Ministerstvo životního prostředí a Lesy České republiky, s.p. - generální partner programu.

PODPORA VZNIKU A ROZVOJE POZEMKOVÝCH SPOLKŮ

Činnost pozemkového spolku působícího při ZO ČSOP Kněžice byla v roce 2014 podpořena úspěšným projektem podaným do výběrového řízení ČSOP „Podpora vzniku a rozvoje pozemkových spolků“. Letošní projekt PS Chaloupky byl zaměřen především na koordinaci a zajištění sezónní pastvy našeho vlastního 120-tihlavého stáda ovcí na tradičních i nových lokalitách v péči našeho PS. Ovce spásaly 6 nechráněných území a 5 chráněných území ve třech krajích (Jihomoravský, Jihočeský a Vysočina). Pouze na jedné lokalitě jsme měli stádo o 12 ovcích zapůjčeno od místního soukromého zemědělce, na zbývajících 10 lokalitách jsme zajišťovali pastvu vlastním stádem ovcí. Sídlem našeho PS a místem, kde jsou ustájeny ovce, je obec Radonín v okrese Třebíč.

Dvě nejbližší lokality, kde byla letos prováděna pastva ovcí, se nacházejí do 1,5 km od obce Radonín. Jedná se o PP Na Kopanínách přímo v obci Radonín a PP Jalovec mezi obcemi Radonín a Čichov. K bližším lokalitám, které se nacházejí ve vzdálenosti 5, 8 a 13 km, patří Salátův kopec u Zašovic, PP Kamenný vrch u Heraltic a PR Údolí Brtnice u Přímělkova. Vzdálenější lokality, náročnější na koordinaci a kontrolu, se nacházejí 25-30 km od Radonína a jsou to lokality Lůmek u Maškova mlýna nedaleko Krasonic, Jersín u Měřína a Číměř u Vladislavi. Mezi nejvzdálenější (55 km) a nejnáročněji organizované lokality patří lokality v Jihočeském kraji - Nový Svět u Českého Rudolce - a v Jihomoravském kraji - Měchounský kopec a Třešňovka v Boskovské. Na druhé lokalitě v Jihočeském kraji - PP Dubová stráž u Dačic (41 km) - nám s pastvou ovcí pomáhal místní soukromý zemědělec zapůjčením vlastního stáda, které od července do září zajistilo péči o bezlesou část lokality o rozloze 1,2 ha.

Ovce byly rozděleny do 6 nezávislých stád, která se pásala současně na několika místech vzdálených od sebe desítky km. Každé stádo je potřeba zajistit ohradníkem, baterkami, zdrojem,

vědry na vodu, solným lizem a v některých případech přístřeškem. Stádo I o 19 ovcích zahájilo pastvu 1.6.2014 v PP Na Kopanínách (1 ha) v Radoníně a od 15.6.2014 do 30.9.2014 vypásalo pro Kraj Vysočina část PR Údolí Brtnice (5 ha). Stádo II čítalo 50 ks ovcí a vypásalo od 27.4.2014 do 10.5.2014 plochu 2 ha v PP Kamenný vrch, poté bylo přesunuto na Salátův kopec, kde páslo 6 ha od 10.5.2014 do 15.11.2014. V říjnu se stádo I na 14 dní vrátilo podruhé do PP Kamenný vrch. Obě lokality jsou zařazeny do seznamu lokalit v Záchranném programu Hořeček český a péči o tyto lokality financuje AOPK. Stádo III čítající 18 ovcí zahájilo pastvu 15.5.2014 v Jersíně, kde setrvalo na 0,4 ha do 30.5.2014. Poté se přesunulo do PP Jalovec, kde páslo 2 ha do 15.6.2014. Tyto dvě lokality patří rovněž do Záchranného programu Hořeček český. Od 15.6.2014 do 15.8.2014 se stádo II nacházelo na lokalitě Číměř (smil písčiny), kde spásalo 2 ha, poté se na 14 dní vrátilo stádo II do PP Na Kopanínách, kde přepáslo podruhé 1 ha páté hořečkové lokality. Od 30.8.2014 do 15.10.2014 se stejné stádo objevilo také podruhé v PP Jalovec. Poprvé jsme letos zajišťovali pastvu na lokalitě Lůmek u Maškova mlýna vlastním stádem o 15 ks ovcí (stádo IV), které páslo 2 ha od konce května do konce července. Pastvu na jedné z nejvzdálenějších lokalit Nový Svět zajišťovalo stádo V čítající 20 ks ovcí, které páslo na 2,3 ha bezlesí i lesa od konce května do října. Poslední stádo VI se skládalo ze začátku z 19 starých ovcí a 10 jehňat a vypásalo od 6.7.2014 do 28.7.2014 třeshňový sad v Boskovštejně o rozloze 1 ha. Další 3 ha z druhé lokality nedaleko Boskovštejna – Měchounčného kopce - vypáslo již jen 19 starých ovcí a to od 28.7.2014 do 13.9.2014.

Lokalita PR Údolí Brtnice byla vypasena pro Kraj Vysočina, lokalita PP Dubová stráž pro Jihočeský kraj, pět hořečkových lokalit bylo vypaseno pro AOPK ČR, pastva v Boskovštejně a jeho okolí byla realizována z komunitního projektu podpořeného Nadací VIA a tři lokality byly vypaseny z prostředků získaných z PPK.

Druhým cílem tohoto projektu byly aktualizace a rozšíření barevné brožury „Pozemkový spolek Chaloupky - snaha zachovat krajinu pestrou“, která vznikla na začátku roku 2011 a je nejčastěji používanou publikací PS při prezentaci naší činnosti, jednáních s partnery a vlastníky. Brožura měla formát A5, 40 stran bez obálky a obsahovala v současné době zastaralé informace. Po aktualizaci 2 úvodních kapitol a závěrečné kapitoly a rozšíření o další významné lokality (Kleniční vrch, Řečické rybníčky, Měchounčný kopec, Lůmek u Maškova mlýny, Na Pouštích a Salátův kopec) v péči PS se brožura rozšířila na plánovaných 52 stran. Brožura byla vytištěna v nákladu 250 ks.

Realizováno v rámci programu rozvoje pozemkových spolků Českého svazu ochránců přírody s grantovou podporou Ministerstva životního prostředí.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

NADACE VIA

V prosinci 2013 jsme společně s obcí Boskovštejn zahájili v pořadí druhý komunitní projekt v Boskovštejně realizovaný naší neziskovou organizací ZO Českého svazu ochránců přírody Kněžice s názvem "**Návrat k tradičnímu hospodaření a využívání přírodně cenných míst významných pro místní komunitu v Boskovštejně**" a podpořený Nadací VIA. Projekt začal sérií populárně-naučných přednášek v místní knihovně, kam nás přijeli navštívit odborníci ze Správy NP Podyjí a Jihomoravského muzea ve Znojmě, aby nám vyprávěli o přírodních zajímavostech Boskovštejna a jeho blízkého i vzdálenějšího okolí.

Těsně před příchodem jara jsme stihli ještě lehce zredukovat dřeviny a křoviny na stepi na Měchounčném kopci, aby tak uvolnili další prostor vzácným a přísně chráněným druhům rostlin vyskytujícím se na této výjimečné lokalitě. A to už tu bylo jaro a s ním první pracovní

dobrovolnická akce, která se konala 15. 3. 2014 v boskovštejnském třešňovém sadu a jeho přilehlém okolí. Sešlo se 13 dobrovolníků, kteří během sobotního dopoledne vyřezali na přístupové ploše k sadu trnky a šípky, pokosili a shrabali stařinu, odstranili v sadu popadané a ulámané větve po zimě a uložili je na broukoviště a vysázeli dalších 10 ks mladých stromků třešní. V červenci vypásali plochu sadu po dobu tří týdnů stejné stádo ovcí plemene Zwartbles letos i s jehňaty. Stádo 19 ovcí a 10 jehňat chodili navštěvovat a krmit nejen místní obyvatelé. Na přelomu července a srpna se ovečky přesunuly na Měchounčný kopec, kde zůstaly až do září. Na konci srpna jsme společně s 4 dobrovolníky uklidili po pastvě v sadu (pokosili a pohrabali nespasené plochy, opravili poškozenou ochranu stromků), vyřezali výmladky akátů na staré kamenné zídce a natřeli napajedlo na zeleno. Dne 13.9.2014 proběhl v Boskovštejně za nepříznivého počasí den věnovaný ovečkám s názvem "Návrat oveček do Boskovštejna" (viz kapitola Akce pro veřejnost). Poslední pracovní akcí bylo zbudování líhniště pro hady a ještěrky, tzv. hadníku v obecním sadu dne 2.10.2014. Na podpoře populace užovky hladké, ale také užovky obojkové, ještěrky obecné či slepýše křehkého se podílelo 7 dobrovolníků z Boskovštena, Znojma či Brna. Na závěr projektu byla dne 28.11.2014 uspořádána beseda pro občany Boskovštejna, na které byly společně zhodnoceny výsledky projektu, prezentovány fotografie ze všech akcí, poděkovali jsme obci a všem dobrovolníkům za spolupráci. Obyvatelé mohli znovu shlédnout fotografickou výstavu, děti soutěžily v přírodovědném kvízu složeném z informací, které se za celý rok objevily několikrát na všech projektových akcích, a v dalších disciplínách o hodnotné ceny. Děti obdržely jako poděkování za podíl na projektu (péče o stádo, vytvoření malované mapy na akci Návrat oveček do Boskovštejna, natření nádrže na vodu pro ovce atd.) malý dort ve tvaru ovečky, dobrovolníci pečující o stádo si odnesli jako dárek malou plstěnou ovečku, starosta obdržel velký barevný nástěnný kalendář s fotografiemi "boskovštejnských špeků" z říše rostlin a živočichů.

Projekt byl podpořen v rámci programu "ČSOB a Era pro podporu regionu" od Nadace VIA.

Tab. č. 5: Přehled podpořených projektů vyúčtovaných v roce 2014 a celková výše jejich podpory

projekt	donátor	podpora (Kč)
Značení území "Ptáčovské rybníky" - výroba a instalace hraničních a informačních tabulí na lokalitě	Kraj Vysočina	33,200
"Návrat k tradičnímu hospodaření a využívání přírodně cenných míst významných pro místní komunitu v Boskovštejně"	Nadace VIA	59,838
Podpora rozvoje Pozemkového spolku Chaloupky v roce 2014"	ČSOP	55,540
Průzkum vybraných skupin bezobratlých na lokalitě Radonín	ČSOP	20,000
Organizace přírodovědné soutěže Zlatý list	Kraj Vysočina	20,000

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ V ROCE 2014

ZO ČSOP Kněžice účtuje postupy, které vycházejí z vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. ZO ČSOP Kněžice je plátcem daně z přidané hodnoty.

Rozvaha za rok 2014

Číslo účtu	Název účtu	Počáteční stav k 1.1.2014	Koncový stav k 31.12.2014
Aktiva			
021	Stavby	20 485 152,43	20 454 952,43
022	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	659 479,76	1 428 839,76
031	Pozemky	2 248 605,40	2 105 631,40
042	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	15 700,00	15 700,00
081	Oprávký ke stavbám	-11 274 881,00	-11 805 406,00
082	Oprávký k samost. hmotným movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí	-521 350,66	-734 454,66
124	Zvířata	68 954,15	68 954,15
132	Zboží na skladě a v prodejnách	135 183,94	145 969,89
211	Pokladna	21 061,48	18 211,40
213	Ceniny	1 380,00	3 000,00
221	Účty v bankách	133 290,51	160 676,97
261	Peníze na cestě	-20 000,00	-20 000,00
311	Odběratelé	1 038 590,82	965 763,82
314	Poskytnuté provozní zálohy a zálohy na zásoby	287 598,80	282 191,46
315	Ostatní pohledávky	110,00	1 049 000,00
335	Pohledávky za zaměstnanci	621,00	1 350,00
346	Nároky na dotace a ost. zúčt. se státním rozpočtem	-41 024,20	-12 873,82
370	Jiné pohledávky a závazky	19 000,00	19 000,00
378	Jiné pohledávky	13 844,00	112 332,00
381	Náklady příštích období	0,00	1 500,00
385	Příjmy příštích období	-23 415,01	0,00
391	Opravná položka k pohledávkám	0,00	-764 492,64
395	Vnitřní zúčtování	0,00	0,00
	Aktiva celkem	13 247 901,42	13 495 846,16
Pasiva			
321	Dodavatelé	429 178,37	446 428,52
325	Ostatní závazky	0,00	1 245 217,00
331	Zaměstnanci	83 030,00	91 297,00
336	Zúčtování s institucemi sociál. zabezpečení a zdravot. pojištění	87 159,00	108 111,00
342	Ostatní přímé daně	-14 228,00	-59 617,00
343	Daň z přidané hodnoty	393 693,17	343 591,17
345	Ostatní daně a poplatky	-4 150,00	-3 300,00
379	Jiné závazky	817 204,46	454 728,67
383	Výdaje příštích období	0,00	8 000,00
384	Výnosy příštích období	56 140,00	0,00

900	Vlastní jmění	1 505 286,31	1 505 286,31
901	Vlastní jmění	6 281 274,50	5 691 243,50
911	Fondy	3 175 684,64	3 093 313,61
931	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	-82 371,03	51 546,38
959	Ostatní dlouhodobé závazky	520 000,00	520 000,00

Pasiva celkem **13 247 901,42** **13 495 846,16**

Výsledovka za rok 2014

Číslo účtu	Název účtu	Koncový stav
Náklady roku 2014		
501	Spotřeba materiálu	533 320,58
502	Spotřeba energie	154 917,91
504	Prodané zboží	122 671,41
511	Opravy a udržování	118 644,20
512	Cestovné	53 057,00
518	Ostatní služby	1 791 782,73
521	Mzdové náklady	1 240 425,00
524	Zákonné sociální pojištění	404 517,00
527	Zákonné sociální náklady	54 209,00
531	Daň silniční	10 850,00
532	Daň z nemovitostí	8 763,00
544	Úroky	52 170,40
545	Kurové ztráty	2 005,08
549	Jiné ostatní náklady	48 505,74
551	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	513 278,00
552	Zůstatková cena prodaného dlouh. nehmotného a hmotného majetku	713 494,00
559	Tvorba opravných položek	764 492,64
581	Poskytnuté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	6 650,00
Náklady celkem		6 593 753,69
Výnosy roku 2014		
602	Tržby z prodeje služeb	4 383 617,33
604	Tržby za prodané zboží	342 132,62
644	Úroky	7,11
649	Jiné ostatní výnosy	85 915,01
652	Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	1 050 000,00
682	Přijaté příspěvky (dary)	65 591,00
684	Přijaté členské příspěvky	2 900,00
691	Provozní dotace	715 137,00
Výnosy celkem		6 645 300,07
Hospodářský výsledek za rok 2014		51 546,38

1

LIDÉ KOLEM ČSOP KNĚŽICE

Základní organizace ČSOP Kněžice měla k 31.12.2014 tyto členy:

Bříza David, Břízová Eva, Bureš Vladislav, Dohnal Jiří, Feikusová Kateřina, Hábová Vlasta ,
Jelínek Aleš, Křivan David, Křivan Karel, Křivan Václav, Křivanová Amálie, Křivanová Pavlína,
Kucharič David , Kvasnička Jiří, Machát František , Machátová Iveta, Machátová Markéta,
Pechová Jitka, Pelikánová Marcela, Saláková Veronika, Suchá Iva, Špaček František, Špaček Jiří,
Zetěk Jozef, Zet'ková Jana.

DĚKUJEME

Naše poděkování patří především všem členům ZO ČSOP Kněžice a pracovníkům Chaloupek, o.p.s., bez jejich pomoci by naše každodenní práce nebyla tak elegantní. Další poděkování za pomoc a spolupráci patří panu Vladislavu Burešovi, Jakubovi Pavelkovi, Radku Kabeláčovi, Michaele Zemkové, Ivetě a Františkovi Machátovým, manželům Zet'kovým, manželům Rajnoškovým a dalším.

